

ANAYASA SÜRELER VE ÇOĞUNLUKLAR

- Parti üyesi olabilmek için **onsekiz yaşını doldurmuş** olmak gerekir.
- TBMM siyasi parti grupları **enaz 20 milletvekilinden** oluşur.
- Siyasi partiler **enaz 30** kişiyle kurulur.
- Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak **BEŞ YIL** süreyle bir başka partinin KURUCUSU, ÜYESİ, YÖNETİCİSİ VE DENETİCİSİ olamazlar.
- Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla dört yıl için seçilir. **İlk iki oylamada** üye tamsayısının üçte iki ve **üçüncü oylamada** üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; **dördüncü oylamada** en fazla oy alan aday seçilmiş olur.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen **ALTIYÜZ** milletvekilinden oluşur.
- 18 yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.
- Taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar milletvekili seçilemezler
- Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin **BİR YIL** geriye bırakılmasına karar verebilir.
- **ARA SEÇİM**
 - ✓ Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden **OTUZ AY** geçmedikçe ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, **ÜYE TAMSAYISININ YÜZDE BEŞİNİ** bulduğu hallerde, ara seçimlerinin **ÜÇ AY** içinde yapılmasına **karar verilir**.
 - ✓ Genel seçimlere **BİR YIL** kala, ara seçimi yapılamaz.
 - ✓ Yukarıda yazılı hallerden ayrı olarak, bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, **BOŞALMAYI TAKİP EDEN DOKSAN GÜNDEN SONRAKİ İLK PAZAR** günü ara seçim yapılır.(2002)
- Yüksek Seçim Kurulu **YEDİ ASIL VE DÖRT YEDEK ÜYEDEN** oluşur.
- Üyelerin **ALTISI YARGITAY, BEŞİ DANIŞTAY GENEL KURULLARINCA** kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir.
- Meclis çalışmalarına **ÖZÜRSÜZ VEYA İZİNSİZ** olarak **bir ay içerisinde toplam beş** birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun **MECLİS BAŞKANLIK DİVANINCA TESPİT** edilmesi üzerine, **GENEL KURULCA ÜYE TAMSAYISININ SALT ÇOĞUNLUĞUNUN OYUYLA** karar verilebilir.

- Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine;
- ✓ İstifa,
- ✓ Milletvekilliğiyle **BAĞDAŞMAYAN BİR GÖREV VEYA HİZMETİ SÜRDÜRMEKTE ISRAR** etme,
- ✓ Meclis çalışmalarına **ÖZÜRSÜZ VEYA İZİNSİZ** olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmama durumları hallerinde;

Meclis Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak YEDİ GÜN içerisinde ilgili **MİLLETVEKİLİ VEYA BİR DİĞER MİLLETVEKİLİ**, kararın, Anayasaya, kanuna veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir. **ANAYASA MAHKEMESİ**, iptal istemini **ONBEŞ GÜN** içerisinde kesin karara bağlar

- Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının **beşte üç çoğunluğunun** kararı ile **genel ve özel af ilânına karar** vermek
- Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları **ONBEŞ GÜN** içinde yayımlar.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu **ÜYE TAMSAYISININ SALT ÇOĞUNLUĞUYLA** aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir.
- Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi **bir yılı aşmayan** antlaşmalar, Devlet Maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde bu antlaşmalar, yayımlarından başlayarak **İKİ AY** içinde TBMM bilgisine sunulur.
- **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN FAALİYETLERİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLER**

Toplanma ve tatil

- ✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi, **HER YIL EKİM AYININ İLK GÜNÜ** kendiliğinden toplanır.
- ✓ Meclis, bir yasama yılında **EN ÇOK ÜÇ AY** tatil yapabilir; ara verme veya tatil sırasında Cumhurbaşkanınca toplantıya çağırılır.
- ✓ Meclis Başkanı da doğrudan doğruya veya üyelerin **BEŞTE BİRİNİN YAZILI İSTEMİ ÜZERİNE**, Meclisi toplantıya çağırır.

➤ **TBMM BAŞKANLIĞI**

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yıldır, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi ise o yasama döneminin sonuna kadar devam eder. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan adayları, Meclis üyeleri içinden, Meclisin toplandığı günden itibaren **BEŞ GÜN** içinde, Başkanlık Divanına bildirilir, Başkan seçimi **GİZLİ** oyla yapılır. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy ala iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, Başkan seçilmiş olur. Başkan seçimi, aday gösterme süresinin bitiminden itibaren, **BEŞ GÜN** içinde tamamlanır.

➤ **TOPLANTI VE KARAR YETER SAYISI**

Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı **SEÇİMLER DAHİL BÜTÜN İŞLERİNDE ÜYE TAMSAYISININ EN AZ ÜÇTE BİRİ İLE TOPLANIR(200 milletvekili)**. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa **TOPLANTIYA KATILANLARIN SALT ÇOĞUNLUĞU İLE KARAR VERİR**; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından(**151 milletvekili**) az olamaz.

- **YAZILI SORU**, yazılı olarak **en geç onbeş** gün içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.
- TBMM Bilgi denetim yollarından Meclis Araştırması ve Genel görüşme için **en az 20 milletvekilinin** vereceği önerge ile açılır
- Cumhurbaşkanının görev süresi **BEŞ** yıldır.
- Bir kimse **EN FAZLA İKİ DEFA** Cumhurbaşkanı seçilebilir.

➤ **CUMHURBAŞKANIN SEÇİMİ**

- ✓ Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.
- ✓ Genel oyla yapılacak seçimde, **GEÇERLİ OYLARIN SALT ÇOĞUNLUĞUNU ALAN** aday, Cumhurbaşkanı seçilir.
- ✓ İlk oylamada **bu çoğunluk sağlanamazsa**, bu oylamayı **izleyen ikinci pazar günü** ikinci oylama yapılır.
- ✓ Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir.
- ✓ İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır.

➤ **CUMHURBAŞKANLIĞINA ADAY GÖSTEREBİLECEK OLANLAR;**

- ✓ Siyasi parti grupları,
- ✓ En son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte **en az yüzde beşini** almış olan siyasi partiler ile
- ✓ En az **yüzbin seçmen** aday gösterebilir.

CUMHURBAŞKANIN CEZAI SORUMLULUĞU (24 HAZİRAN SONRASI 2017 değiş)

- ❖ Cumhurbaşkanı hakkında bir suç işlendiği iddiasıyla TBMM üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önerge ile soruşturma açılması istenebilir. Meclis önergeyi en geç 1 ay içinde görüşür ve üye tamsayısının 3/5 'nün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.
- ❖ 15 kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır.
- ❖ Komisyon 2 ay içerisinde raporu meclis başkanlığına sunar
- ❖ TBMM üye tamsayısının 2/3'nin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alınabilir.
- ❖ Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen cumhurbaşkanı seçim kararı alamaz.

Yüce divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının görevi sona erer.

- Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.
- Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle BOŞALMASI HALİNDE, KIRKBEŞ GÜN içinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılır.
- Genel seçime bir yıl veya daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de Cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir.
- Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, ÜYE TAMSAYISININ BEŞTE ÜÇ ÇOĞUNLUĞUYLA seçimlerin YENİLENMESİNE karar verebilir.

➤ OLAĞANÜSTÜ HAL YÖNETİMİ

CUMHURBAŞKANI;

- ✓ Savaş
 - ✓ Savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi
 - ✓ Seferberlik
 - ✓ Ayaklanma
 - ✓ Vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma
 - ✓ Ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması
 - ✓ Anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması
 - ✓ Şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddî şekilde bozulması
 - ✓ Tabîî afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi **ALTI AYI** geçmemek üzere **OLAĞANÜSTÜ HAL İLAN EDEBİLİR.**
 - ✓ **OLAĞANÜSTÜ HAL İLANI KARARI**, verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır ve **AYNI GÜN** Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.
 - ✓ Cumhurbaşkanı'nın talebiyle **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ** her defasında **DÖRT AYI** geçmemek üzere süreyi **UZATABİLİR.**
- Mahalli idarelerin seçimleri, **BEŞ YILDA** bir yapılır.

ANAYASA MAHKEMESİNE ÜYE SEÇİLEBİLMEK İÇİN ARANAN KOŞULLAR

- ✓ 45 yaşını doldurmuş olmak
- ✓ Yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör ve doçent unvanını kazanmış olmak
- ✓ Avukatlar **en az fiilen 20 yıl** avukatlık yapmış olması
- ✓ Üst kademe yöneticilerin yükseköğrenim görmüş ve **en az 20 yıl** kamu hizmetlerinde fiilen çalışmış olmak
- ✓ Birinci sınıf hâkim ve savcıların adaylık dahil **en az 20 yıl** çalışmış olması
- ✓ Anayasa mahkemesi raportörlerinin **en az 5 yıl raportörlük** mesleğini yapmış olması gerekir.

ANAYASA MAHKEMESİ ÜYE VE BAŞKANLARININ GÖREV SÜRELERİ

- ✚ Anayasa mahkemesi üyeleri 12 yıl için seçilirler ve süresi biten tekrar seçilemezler.
- ✚ Anayasa mahkemesi başkanı 4 yıllığına seçilir ve süresi biten tekrar seçilebilir
- ✚ Anayasa mahkemesi üyeleri 65 yaşına geldiklerinde emekliye ayrılırlar
- ✚ Anayasa mahkemesi üyeleri arasından gizli oy ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile 4 yıl için bir başkan ve iki başkan vekili seçilir
- ✚ Anayasa Mahkemesi üyeliği, Görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceğinin kesin olarak anlaşılması halinde de, Anayasa Mahkemesi üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararı ile sona erer.

- ✚ **YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI VE CUMHURİYET BAŞSAVCIVEKİLİ**, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği **beşer aday** arasından **CUMHURBAŞKANI TARAFINDAN DÖRT YIL İÇİN** seçilirler. Seçilen tekrar seçilebilir. Üyeleri **12 yıllığına** seçilir. Seçilen bir daha seçilemez. YARGITAY üyelerinin **tamamı** Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyelerinden seçilir.
- ✚ **DANIŞTAY** başkanı, başsavcı, başkanvekilleri ve daire başkanları Danıştay Genel Kurulunca Üye sayısının salt çoğunluğunun gizli oyu ile **4 yıl için** seçilirler. Süresi biten yeniden seçilebilir. Seçilen tekrar seçilebilir. Üyeleri **12 yıllığına** seçilir. Seçilen bir daha seçilemez. Danıştay üyelerinin **1/4'nü CUMHURBAŞKANI** seçer **3/4'nü HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU** seçer.
- ✚ **UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN** başkanı, başkan vekili ve üyeleri **4 yıllığına** seçilir ve görev süresi bitenler tekrar seçilebilir. Uyuşmazlık mahkemesi **1 başkan ve 6 asıl 6 yedek** üyesi vardır. Uyuşmazlık Mahkemesine, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ile Danıştay Genel Kurulunca kendi daire başkan ve üyeleri arasından üçer asıl, üçer yedek üye seçilir.

SOMUT NORMA DENETİMİ (İTİRAZ DAVASI)

- Somut norma denetimi, bir mahkemede görülmekte olan bir davanın karara bağlanmasının davada kullanılacak hukuk normunun anayasaya uygun olup olmamasına bağlı olması halinde yapılan denetimdir.
- Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır
- Herhangi bir süreye tabi değildir. Her zaman başvurulabilir
- Davaya bakmakla olan mahkeme anayasaya aykırılığını resen kanat getirir yada taraflar birinin anayasaya aykırılığını ciddi bulursa mahkeme Anayasa mahkemesinin vereceği karara kadar davayı geri bırakır.
- Anayasa aykırılığı Anayasa mahkemesi kendisine gelişinden **5 ay içinde** kararını verir ve açıklar. Bu süre içerisinde karar vermezse mahkeme kararı yürürlükte bulunan kanunla çözümler.
- Anayasa mahkemesi işin esasına göre vermiş olduğu ret kararının Resmi gazetede yayımlanmasından sonra **10 yıl** geçmedikçe aynı kanun hakkında Anayasaya aykırılık iddiasıyla tekrar başvurulamaz.

ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİMİ**SOYUT NORM DENETİMİ (İPTAL DAVASI)****ANAYASA MAHKEMESİNE İPTAL DAVASI****AÇABİLECEKLER**

Anayasa değişikliği	ŞEKİL bakımından	✓ Cumhurbaşkanı ✓ TBMM üyelerinin 1/5	10 gün
Kanun	ŞEKİL bakımından	✓ Cumhurbaşkanı ✓ TBMM üyelerinin 1/5	10 gün
Kanun	ESAS bakımından	✓ Cumhurbaşkanı ✓ TBMM üyelerinin 1/5 ✓ En çok üye sahip iki parti	60 gün
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi	ESAS ve ŞEKİL bakımından	✓ Cumhurbaşkanı ✓ TBMM üyelerinin 1/5 ✓ En çok üyeye sahip iki parti	60 gün
Meclis İç tüzüğü	ESAS ve ŞEKİL bakımından	✓ Cumhurbaşkanı ✓ TBMM üyelerinin 1/5 ✓ En çok üyeye sahip iki parti	60 gün

ANAYASA MAHKEMESİ

- ✓ Anayasa mahkemesi 15 üyeden oluşur sevgili gençler.
- ✓ 12 tane CUMHURBAŞKANI+3 TBMM tarafından seçilir.
- ✓ Anayasa mahkemesi üyelerini CUMHURBAŞKANI ve TBMM seçer
- ✓ Şimdi nasıl seçer onlara bakalım bu yazıyı okuyan sevgili öğrencim ☺

<u>ÜYELİK SAYISI</u>	<u>ÖNEREN MAKAM</u>	<u>ATAYAN MAKAM</u>
2	SAYIŞTAY (Kendi başkan ve üyeleri arasından)	TBMM
1	BARO BAŞKANLARI (serbest avukatlar arasından)	TBMM
3	YARGITAY (kendi başkan ve üyeleri arasından)	CUMHURBAŞKANI
2	DANIŞTAY (kendi başkan ve üyeleri arasından)	CUMHURBAŞKANI
3	YÖK (en az ikisi hukukçu olmak üzere) öğretim üyeleri arasından üçer aday içinden	CUMHURBAŞKANI
4	Doğrudan CUMHURBAŞKANI SEÇER. • Üst kademe yöneticiler • Birinci sınıf hâkim ve savcılar • Anayasa mahkemesi raportörleri • Serbest avukatlar	

Anayasa Mahkemesi, **İKİ BÖLÜM VE GENEL KURUL** halinde çalışır.

- ✓ **BÖLÜMLER**, başkanvekili başkanlığında **DÖRT ÜYENİN KATILIMIYLA** toplanır.
- ✓ **GENEL KURUL**, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında **EN AZ ON ÜYE İLE TOPLANIR.**
- ✓ Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır.

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU ÜYE SEÇİMİ (2017 DEĞİŞİKLİĞİ)			
CUMHURBAŞKANI (4 ÜYE)		TBMM (7 ÜYE)	
3	Birinci sınıf ADLİ Yargı hakim ve savcılar	3	Yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ve avukatlar arasından
1	Birinci sınıf İDARİ Yargı hakim ve savcılar	3	Yargıtay üyeleri arasından seçer
		1	Danıştay üyeleri arasından seçer

- ✚ Hâkimler ve savcılar kurulu **13 üyeden** oluşur. Üyelerin görev süresi **4 yıldır**. Görev süresi biten tekrar seçilebilir. 7 tanesini TBMM + 4 tanesini CUMHURBAŞKANI seçer.

DİKKAT

2 tane de DOĞAL ÜYESİ var.

-ADALET BAKANI

-ADALET BAKANI YARDIMCISI (2017 değişikliği)

ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU

2010 değişikliğine göre, herkes Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki anayasal hak ve özgürlüklerden ihlalinden dolayı başvurabilir. Tüm kanun yolları tüketilmeli. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir. **Kamu tüzel kişileri ise bireysel başvuruda bulunamazlar. Özel hukuk tüzel kişileri**, tüzel kişiliklerini ilgilendiren alanlarda bireysel başvuruda bulunabilirler. Bireysel başvuruda bulunabilmek için süre **30 gündür**. **Yabancıların** sadece T.C. vatandaşlarına tanınan haklar ile ilgili bireysel başvuruda bulunma imkânı bulunmamaktadır

MUHAMMET AKTÜRK